

TOELICHTING:

Een onderneming is de kleinste eenheid met een eigen balans en winst- en verliesrekening. Een onderneming bestaat voor de Nationale Rekeningen uit één of meer vestigingen op hetzelfde eiland. Buitenlandse vestigingen (ook vestigingen op andere eilanden van de voormalige Nederlandse Antillen) dienen niet in deze vragenlijst te worden verwerkt.

Let op: De bedragen op het vragenformulier dienen in duizenden guldens te worden ingevuld en correct te worden afgerond. Een bedrag van NAF 5.000,- wordt dus ingevuld als 5; NAF 5.499,- wordt ook 5. Pas bij NAF 5.500,- dient 6 te worden opgegeven.

- 3 Het doel van deze vraag is om inzicht te krijgen in de mate waarin er sprake is van *Foreign Direct Investment* (FDI). FDI is een investering van een individu of entiteit in een ander land dan het land van vestiging, waarbij er sprake is van het uitoefenen van invloed op besluitvorming in het geïnvesteerde bedrijf.
- 4 De hoofdactiviteit van de onderneming is die bedrijfsactiviteit waaruit de grootste opbrengst wordt verkregen, of waarbij het grootste aantal werknemers is betrokken. Het eerste criterium heeft de voorkeur. De hoofdactiviteit wordt later gecodeerd door het CBS.
- 9 Betaald personeel in dienst van de onderneming omvat alle personeel **op de loonstaten** van de betreffende maanden, **inclusief personen die gemiddeld minder dan 25 uur per week werken**. De parttimers in loondienst die vermeld worden bij vraag 10 moeten ook in de totale aantallen bij vraag 9 meegeteld worden. Let op: ingehuurd personeel (uitzendkrachten, losse krachten, consultants etc.) worden hier **niet** inbegrepen. De kosten hiervan dienen bij vraag 24 ingevuld te worden.
- 10 Let op dat het aantal parttimers in loondienst, dat hier wordt vermeld, is inbegrepen bij vraag 9. Het antwoord bij vraag 10 kan dus niet hoger zijn dan het antwoord bij vraag 9.
- 11 Niet-betaald personeel: eigenaren en meewerkende gezinsleden die niet op de loonlijst staan. Hieronder vallen b.v. niet de mensen die het kantoor of de tuin schoonmaken of andere losse krachten.
- 12 Het gemiddeld aantal personeelsleden dient bij voorkeur berekend te worden als het gemiddelde over de 12 maanden van het boekjaar. Niet betaald personeel ook meetellen bij de berekening van dit gemiddelde.
- 13 Alléén subsidie van de Overheid opgeven. De subsidie dient niet opgeteld te worden bij de totale baten van vraag 18.

Beantwoording van vraag 14 t/m 17 is afhankelijk van de hoofdactiviteit van de onderneming:

- 14 Bij productie industrie slechts invullen de waarde van door de onderneming **zelf** geproduceerde goederen. De omzet van goederen ingekocht bij derden voor doorverkoop dient te worden opgenomen onder vraag 15 (omzet handel).
- 15 Bij deze vraag slechts invullen de omzet van goederen die niet door deze onderneming geproduceerd of bewerkt zijn. Statiegeld bij verkoop van frisdranken en bier niet meetellen. Zowel contante verkopen als op rekening en op huurkoopcontract meenemen in de omzet.

- 16 Hier wordt de omzet van hotels, cafés of restaurants opgegeven. Ook snacks en cateringbedrijven dienen hier hun omzet op te geven.
- 17 Dienstverlenende bedrijven zijn b.v. vervoersbedrijven, radio- en televisie-omroepen, accountantskantoren, advocaten, verhuurbedrijven, medische praktijken en instellingen, beauty salons, schoonmaakbedrijven, duikscholen etc.
- 19 Onder kostprijs **geen** personeelskosten opnemen. De kosten van eigen personeel dienen bij de vragen 22 en 23 opgegeven te worden, terwijl werk van derden (contractors, etc.) bij de overige operationele lasten (vraag 24) moet worden vermeld.
De kostprijs omvat voor handelsbedrijven de inkoop van goederen en voor productiebedrijven de inkoop van grondstoffen en materialen. Grondstoffen zijn alle materialen die in het productieproces worden verbruikt. Voor de vaststelling van de totale inkoopwaarde moet worden uitgegaan van de factuurbedragen. Meetellen: inkларingskosten, invoerrechten (indien zelf ingevoerd), vrachtkosten, tijdelijke opslagkosten (betaalbaar aan derden), premies transportverzekeringen, en eenmalige verpakkingskosten. Aftrekken: ontvangen kortingen wegens contante betaling of anderszins.
- 21 Alléén afschrijvingen op materiële vaste activa opgeven. Géén afschrijvingen op b.v. goodwill of voorraden e.d.
- 22 Alléén basisloon van **eigen** personeel. Betalingen aan contractors en uitzendbureau's, etc. opgeven bij overige operationele kosten (vraag 24). Ondernemersinkomen alleen meetellen voorzover het op de loonlijst staat. Aftrekken: de ziektegeden die uit hoofde van de ziekteverzekering worden terugontvangen van de SVB.
Loonkosten die drukken op investeringen in eigen beheer hier niet vermelden. Deze worden opgegeven bij 52.
Onder overige personeelskosten vallen b.v. overwerkvergoedingen, bonussen, tantièmes, gratificaties, vakantietoelagen, vergoedingen in **natura** (bijv. vrij wonen, voeding en vervoer), sociale uitgaven en commissies aan verkopers. Ook winstuitkeringen aan directie- en andere personeelsleden dienen hier opgegeven te worden. Opleidingskosten en beroepsmatige werkkleding zijn **geen** personeelskosten, deze kosten vallen onder de overige operationele kosten (24).
- 23 Onder sociale lasten komt het **werkgeversdeel** van de premies betaald aan de SVB, maar ook particuliere verzekeringen die ten behoeve van het personeel worden afgesloten, b.v. pensioen- of ziekteverzekeringen. Tot de sociale lasten tevens rekenen uitkeringen bij ontslag (cessantia) indien deze rechtstreeks betaald zijn.
- 24 Overige operationele kosten betreffen **alle** niet eerder genoemde niet-duurzame goederen en diensten bij derden aangeschaft, zoals huur van een pand, telefoon- en elektriciteitskosten, ingehuurd personeel en andere ingehuurde diensten. Dotaties aan voorzieningen (b.v. dubieuze debiteuren) of andere buitengewone lasten zoals koersverschillen e.d. zijn uitgesloten. Buitengewone, niet operationele kosten moeten worden ingevuld bij vraag 30.
- 28 Overige financiële baten en lasten betreffen koersverschillen, bankkosten e.d.
- 29 Zie toelichting bij vraag 44 t/m 50 betreffende de desinvesteringen voor het bedrag dat bij deze

vraag dient te worden ingevuld. Het gaat hier om het verschil tussen de verkoop- en de boekwaarde, en kan negatief of positief zijn.

- 30 Buitengewone baten en lasten betreffen inkomsten en uitgaven die incidenteel (niet jaarlijks) voorkomen zoals schade-uitkeringen, dotaties aan of vrijval van voorzieningen e.d.
- 32 Indien u over een jaarrekening beschikt, moet dit bedrag overeenkomen met het resultaat vóór belasting in de jaarrekening.
- 37 De boekwaarde van de materiële vaste activa invullen, dus aanschaffingsprijs minus geaccumuleerde afschrijvingen
- 38 t/m 41
Vermeld voorraden "netto", dus na voorziening voor incurante voorraden. Bouwbedrijven dienen bij vraag 39 onderhanden werk te vermelden. Hotels, restaurants and cafe's dienen de voorraden bij vraag 40 (grondstoffen en halffabrikaten) in te vullen.
- 43 Het balans totaal omvat de totale activa, dus de totale bezittingen van de onderneming op de balansdatum. Dit is de onderste regel van de balans en dus **niet** de optelling van vraag 37 en vraag 42.

Gebruik de afschrijvingenstaat voor de vragen over investeringen en desinvesteringen

44 t/m 50

Onder **investeringen** in vaste activa moet worden vermeld de aanschafwaarde van duurzame productiemiddelen, die gedurende het boekjaar zijn gekocht (geen operational leasing). Duurzame productiemiddelen zijn goederen die een levensduur hebben van 1 jaar of langer. In de investeringen dienen mede begrepen te zijn de installatiekosten, architectenkosten, notaris- en andere overdrachtskosten, vaste voorzieningen in gebouwen, uitgaven voor groot onderhoud van de kapitaalgoederen en de waarde van in het boekjaar geïnvesteerde gelden in bouwwerken die nog niet zijn opgeleverd aan de onderneming.

Niet opnemen: investeringen in vestigingen in het buitenland (of op andere eilanden van de voormalige Nederlandse Antillen); overneming van in bedrijf zijnde ondernemingen waarvan het bedrijf in ongewijzigde vorm wordt voortgezet; investeringen in immateriële activa, zoals patenten, concessies, goodwill, etc. Evenmin financiële activa.

Onder ***andere bouw- en grondwerken*** wordt verstaan: niet-bedrijfsgebouwen, zoals woningen, verenigingsgebouwen en sportzalen, en werken zoals grondverbetering, aanleg sportvelden, tennisbanen, parkeerterreinen, asfaltering opritten, etc.

In de kolom voor **Desinvesteringen** dient de volledige opbrengst (verkoopwaarde) vermeld te worden van de verkoop van materiële vaste activa. Verschillen tussen de opbrengst en de boekwaarde van de verkochte materiële vaste activa moeten bij vraag 29 vermeld worden.

- 51 Onder investeringen in eigen beheer wordt verstaan het vervaardigen, verbouwen of bedrijfsklaar maken van vaste activa (gebouwen, machines, installaties, etc.) die door het bedrijf zelf gebruikt zullen worden en die dus niet voor de verkoop bestemd zijn. Bij het installeren van machines en installaties dienen alle van derden betrokken goederen en diensten te worden afgetrokken. Het overblijvende deel van de investeringen in eigen beheer

valt uiteen in loonkosten eigen personeel en overhead. Deze onderverdeling wordt in 52 en 53 gevraagd.

- 54 Sinds kort worden de kosten van **onderzoek en ontwikkeling (R&D)** in de **investeringen** opgenomen. R&D is het op systematische (planmatige) basis uitvoeren van creatieve werkzaamheden met het doel nieuwe producten te ontdekken en te ontwikkelen, het verbeteren van bestaande producten of het ontdekken en ontwikkelen van nieuwe of efficiëntere productieprocessen (innovatie). R&D wordt behandeld als bruto-investeringen, in gevallen dat het overduidelijk is dat de activiteiten economische voordeel hebben voor de eigenaar. Anders worden de activiteiten behandeld als intermediair verbruik (vraag 19 t/m 24).

Voorbeelden van R&D

- Productiebedrijven (landbouw, visserij, mijnbouw, de industrie, elektriciteit, gas, water, afvalbeheer, bouw): onderzoek naar nieuwe producten of productiemethoden.
- IT-activiteiten: het oplossen van conflicten binnen hardware of software; de ontwikkeling van software voor zakelijke toepassingen en informatiesystemen.
- Banken en verzekeringen: de ontwikkeling van nieuwe software voor thuisbankieren; het onderzoeken van consumentengedrag met als doel nieuwe soorten rekeningen en bankdiensten te ontwikkelen; onderzoek naar sociale fenomenen met een impact op je dienst en die kunnen resulteren in nieuwe vormen van verzekering (gezondheid, pensioen, enz.); onderzoek met als doel nieuwe of aanzienlijk verbeterde financiële diensten te ontwikkelen (nieuwe concepten voor rekeningen, leningen, verzekeringen en spaarinstrumenten).
- Andere diensten: analyse van de effecten van de economische en sociale veranderingen op de consumptie en vrijetijdsbesteding; analyse van veranderde verwachtingen en voorkeuren van de consument; onderzoek naar nieuwe reis-en vakantieconcepten.

Waardering van R&D:

- indien uitgevoerd door gespecialiseerde commerciële laboratoria of instituten, waarden tegen het bedrag van de verkoop, het contract, de commissies, honoraria etc.;
- indien uitgevoerd door overheidsinstellingen, universiteiten, non-profit onderzoeksinstituten etc., waarden tegen de totale kosten;
- indien door het bedrijf zelf uitgevoerd, de waarde schatten op basis van de kosten die in rekening zouden worden gebracht indien de R&D commercieel was uitbesteed of op basis van de totale productiekosten, inclusief de kosten van vaste activa die worden gebruikt in de productie.